

Kommunrevisorerna informerar

Granskning av systematiskt kvalitetsarbete av nyanländas måluppfyllelse

KPMG har på uppdrag av Umeå kommuns revisorer genomfört en granskning i syfte att bedöma om Umeå kommuns arbete med systematiskt kvalitetsarbete av nyanländas måluppfyllelse är ändamålsenligt och effektivt.

Revisorernas samlade bedömning är att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med skollagens krav där språkinstruktionen följs upp. Det bedöms dock finnas förutsättningar att stärka uppföljningen av elevernas utveckling i sitt lärande för att utifrån dessa uppgifter få en god bild av verksamhetens effektivitet och ändamålsenlighet.

Inom gymnasieskolan finns utbildning på introduktionsprogram som står öppna för elever som har avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande och som saknar behörighet till nationella program. Ett av programmen är "Språkinstruktion" som står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett yrkesprogram.

Huvudmannen har fastställt en utbildningsplan för introduktionsprogrammen. För mottagning och studier vid språkinstruktion finns rutiner. Nyanlända elever, som är under 18 år och som har mindre än tre månaders erfarenhet av svensk skola påbörjar sin utbildning i en introduktion benämnd UNIK, som står för Unga Nya I Kommunen.

Både skolledare och lärare uppger att språkinstruktionen har ekonomiska resurser till sitt förfogande för att kunna erbjuda undervisning som möter elevernas behov. Andelen legitimerade och behöriga lärare är god och det finns i huvudsak sökande till tjänster som utlyses. Det finns tillgång till elevhälsa och studie- och yrkesvägledare. För elever i språkinstruktionen avsätts tre gånger så mycket resurser till studie- och yrkesvägledning och elevhälsans medicinska del som till annan elev i gymnasieskolan.

Intervjuade elever uppger att de får studiehandledning på modersmål i den omfattning som de behöver. I intervjuer med skolledare och lärare framgår att studiehandledning erbjuds i de stora språken, men att det brister i de mindre.

Lärarna menar också att det är osäkert om eleverna får studiehandledning i den omfattning som de behöver.

Varje elev har en individuell studieplan som uppdateras en gång under läsåret. Intervjuade elever upplever att utbildningen inte anpassas efter varje elev och att det ibland kunde gå fortare fram. Enligt skolledare görs det dock byten till högre steg även under terminernas gång.

Det systematiska kvalitetsarbetet utgår från Skolverkets modell i allmänna råd: följa upp, analysera, planera och genomföra. I nämndens uppdragsplan framgår både vad som allmänt ska följas upp i de olika skolformerna och vad som särskilt ska följas upp inom språkinstruktionen. Nämndens ordförande påtalar vikten av att göra utvärderingar av verksamheten även på lång sikt. Det primära är inte att eleven snabbt går igenom språkinstruktionen, utan att eleven kan erhålla gymnasieexamen eller bli anställningsbar. Uppföljning och utvärderingar görs i form av kursutvärderingar årliga enkätundersökningar. Vid skolenheterna görs enkäter där eleverna får svara på frågor om sina studier, trivsel med mera. Lärarna menar att uppföljning av elevernas resultat är ett förbättringsområde, då det saknats en ordentlig statistisk sammanställning av elevernas utveckling och resultat.

Mot bakgrund av vår granskning bedömer vi att gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

- ska tillse att alla elever i behov av studiehandledning på modersmål får det.
- bör försäkra sig om att avgörande information om elevernas utveckling ur olika tidsperspektiv digitalt samlas in och ligger till grund för sammanställningar, analys och beslut.
- bör följa upp att det finns resurser i tillräcklig omfattning för att kunna möta behoven av studie- och yrkesvägledning.
- bör följa upp att elever på språkinstruktionen inkluderas i skolenheternas gemenskap och utgör en naturlig grupp i verksamheten som elever på vilket annat program som helst.

KPMGs rapport "Granskning av systematiskt kvalitetsarbete av nyanländas måluppfyllelse, 2018-10-18".

För ytterligare information, kontakta:

Revisionens ordförande Johnny Sandström, tel 070-677 34 89